

Ravanderin tallia pannaan matalaksi.

”Ruunat ne Ravanterin kartanolla...”

Näin alkaa vanha vuosisadanvaihteen iskelmä, Matti Kuusen sanaa tämäntapaisista kansanluluista käyttäakseni: ”Ruunat ne Ravanterin kartanolla helisteli tiukujansa, pojat ne Ravanterin liiterin vinnilla halasivat heilojansa.” Ja tässä se sitten on, ”liiteri”, liiteripä hyvinkin, mutta oikeammin sanottuna talli, jonka yliopisto nyt kuulemma purkaa pois. No, ei ihmeikään, pahasti on vanha tallirakennus päässyt jo rapistumaan, oli rapistunut jo ennen tulipaloa, joka mennä kesänä yritti sen polttaa.

Kaupunkilaiskävelijä yhtä hyvin kuin maalta saapuva linja-auton käyttäjä on varmaan kiinnittänyt huomiota ”Ravanderin tallia” ympäröivien talojen uudestisyntymiseen, tarkoittoa Ranta-, Pakkahuoneen, Aleksanterin- ja Hallituskadun rajoittamaa korttelia, jota toiset puhuttelevat keskikoulun kortteliksi toisten puhuessa Haikalan tai Sirpaleen fonteista, vain harvojen yliopistojen korttelista. Alusta kesin tällä alueella on naputettu, revitty, rakennettu, rapattu ja maalattu. Ilolla on ohikulkija pannut merkille, millä pieteetillä töitä on tehty. Rikkoutunut lankkuaita on pitkin pätkin entistetty niin Aleksanterinkadun kuin Hallituskadunkin puolelta. Monta vuotta ehdin ihmetellä, miten valtion omistamaan ja yliopiston hallinnassa olleeseen liiteriin, siihen ent. keskikoulun portinpielessä olevaan, lyötiin halkoa sisään noin vain seinän läpi, niin että räystäään alla olevista luukuista osa ammotti surkeina ja raamittomina. Nyt on nekin ilmanvaihtoluukut uusittu. Uusittu on myös ikkunoita, eivätkä siinäkään ole tulleet kysymykseen mitkään standardi-ikkunat vaan joka paikkaan on teetetty asianmukaiset ja tyyliin

kuuluvat. Kun kirvesmiehet ja puusepät näin ensin olivat tehneet osuutensa, alkoi maalaus, eikä mennyt monta päivää, kun ohikulkija ihmeissään pysähtyi katselemaan, mitä kaikkea maalauksella saatiinkaan aikaan. Saattoi siinä kyllä joku ensin vähän ihmetellä entisen Sirpaleen talon vihreää väriä, vaan annapa olla, pian alkoi tuntua, että sehän vasta passeli väri on. Samanaikaisesti sai myös suuren luentosalin sisältävä rakennus (eli se entinen keskikoulun voimistelusalali) uuden värin pintaansa niinkuin ikkunanpuite-siinsakin, ja koko kortteli alkoi elää ikäänkuin uudella tavalla.

Puheenaolevan korttelin rakennuskanta ei edusta mitään ihmeenvanhaa rakennuskulttuuria, vaan on kaikki, arkkitehtiosaston kivitalon pohjimmaisista muureja ehkä lukuunottamatta, 1880-luvulta. Silloin hävitti punainen kukko tämän Oulun keskeisimpiin kuuluneen korttelin samoin kuin kaikki muutkin korttelit Kirkkokadusta merenrantaan ja Pakkahuoneenkadusta Kaupunginojaan. Ja niin tullemekin Ravanderin aikaan. Samaisen palon jälkeen kiiruhti merikapteeni ja konsuli Otto Ravander ensimmäisten joukossa rakennuttamaan itselleen uuden kartanon tonteille, jotka hän omisti sillä paikalla, jonka me nyt tunnemme Byströmin tonttina, korttelipuolikkaana. Kaupunginojan puolelle kohosi turkulainen arkkitehdin Hugo Neumanin piirtämä romanttisia tyylivirtauksia mitä monipuolisimmin edustava pitkä puurakennus, joka siis on edelleenkin paikallaan ja jonka tyyliarvoja pronssinen nuori Madetoja miettiväisensä punnitsee päivästä päivään. Rakennus jatkui Aleksanterinkadun eli silloisen Länsi-Pitkädun puolelle ja sai toiseen kulmaukseensa vielä jat-

koksi kauniin kaksikerroksisen kivitalon. Tapahtui 1883—1884, olen kuullut sanottavan. Ouluseuran erään piharetkelyyn yhteydessä kertoi minulle muuan Vaaran papoista, että Ravander halusi pitää tämän pihansa, jonka yhteydessä tosin sijaitsi konsulin konttuuri, erillään, niin rauhassa kuin mahdollista, minä johdohta hän nurkitusten vastapäätä rakennutti kauppalangoilleen, tervamiehille ja muille, majamiespirtin ja sen yhteyteen suuren tallin. Tästä tallista, Ravanderin tallista, minä siis aloitin. Majamiespirtin kivijalka on korkea. Kadun puolelta sinne johtaa matalahko, suhteellisen leveä ja jollain tavalla mukavasti patinoitunut ovi. Sinne alakertaan vei tervansoutaja ensin liiat tarvikkeensa, aironsa, äyskärinsä, majoitui sitten komeaan majamiespirttiin ja lähti sieltä porvariin asiaansa toimittamaan ja tilinsä tekemään. ”Ruunat ne Ravanterin kartanolla...” Niin, ja kotokuksensa ne kai oli pojillaikin...! Majamiespirtistä tuli sitten aikaa myöten porvaristalo, asuintalo, sitten Paasivaaran konttori ja sen jälkeen Sirpaleen konttori ja toimitus, jona sen nykypolvi parhaiten tuntee, niin hyvin, että moni ei vielä-kään ole hoksannut, että Sirpale siitä on jo aika päiviä lentänyt etelän maille.

Tuttuja paikkoja ovat, peräpohjaa myöten, missä vihreässä nuoruudessa joka kevät, kun lumi oli sulanut, alkoi kesäkilpailukausi, alkoi vauhdittomilla hyppyllä, riemulla ja rätinällä.

Mutta korttelin jokainen tontti ja rakennus antaa kyllä aihetta paljoon muuhunkin tarinointiin kuin mitä tässä on tulut esille.

P a n u